
LESBRIEF “INGEZONDEN BRIEVEN”

LEES DE BRIEF “CONFORMISME”

Lees de brief rustig door.

TIJDENS HET LEZEN: WOORDENLIJST

Hou deze leeswijzer bij de hand. Zie je een woord dat je niet kent? Vul het in deze tabel in:

Woord	Context	Gokje naar betekenis

NA HET LEZEN: SAMENVATTING

Wat staat er in deze brief? Maak een samenvatting van maximaal 3 zinnen.

NA HET LEZEN: MENING

Wat vind je van deze brief? Vorm minstens twee opvattingen en onderbouw deze.

Ik vind deze brief _____ omdat
Ik vind ook dat _____ omdat

Conformisme

De jongeren van nu zijn geen pioniers van vrijheid, maar bewakers van een digitale moraal, gevangen in een zelfgebouwd panopticum. Het internet, ooit een utopie van grenzeloos experimenteren, is geworden tot een markt van normen en nostalgie.

Ze zoeken tutorials voor biologisch koken en belanden bij influencers die, verpakt in hippe ironie, antifeministische leuzen verkopen. Traditie is hier geen warme herinnering, maar een strategisch product, op maat gesneden door algoritmen.

Dit nieuwe conservatisme is geen bewuste keuze, maar een hypnotische drift. Jongeren denken rebels te zijn terwijl ze de strakke kaders van gender en moraal herbevestigen.

Het scherm is hun spiegel: geen plek voor twijfel, alleen voor perfect gecureerde identiteit. Ze zappen niet door mogelijkheden, maar scrollen door dogma's, steeds bevestigd door de algoritmische filter van gelijkgestemden.

De Franse filosoof Michel Foucault had gelijk: macht ligt in het onzichtbare, in subtiele structuren die dwingen zonder te schreeuwen. Maar dit gaat verder. Het nieuwe conservatisme is een esthetische kooi, waarin traditie wordt geserveerd met een hippe soundtrack en een filter.

De jeugd verlangt naar betekenis, maar klampt zich vast aan verpakte antwoorden. Niet uit overtuiging, maar uit angst voor vrijheid. Revolutie is passé; conformisme is de nieuwe rebellie.

Danny Schram, Den Haag

Bron: Volkskrant 29 november 2024,

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/ik-geloof-in-de-grootseheid-van-kleine-persoonlijke-interacties~b2868721/>

LEES DE BRIEVEN VAN MERYAM KILLIC-KARAASLAN

Lees ook deze twee brieven door.

TIJDENS HET LEZEN: WOORDENLIJST

Hou deze leeswijzer bij de hand. Zie je een woord dat je niet kent? Vul het in deze tabel in:

Woord	Context	Gokje naar betekenis

NA HET LEZEN: SAMENVATTING

Wat staat er in deze brief? Maak een samenvatting van maximaal 3 zinnen.

NA HET LEZEN: MENING

Wat vind je van deze brief? Vorm minstens twee opvattingen en onderbouw deze.

Ik vind deze brief _____ omdat
Ik vind ook dat _____ omdat

Noodkreet

Een noodkreet van een moslima aan de zwijgende autochtone meerderheid. Na 11 september werden we in één dag allemaal terroristen. Na vorige week zijn we allemaal antisemieten. Als we moeite hebben met het vinden van een stageplek of baan omdat er wordt gediscrimineerd, moeten we nog harder ons best doen. Als moslimpubers zich misdragen, dan moeten we oprotten. Ik probeer jongeren te vertellen dat dit een land is waar we volwaardig burger en gelijkwaardig zijn, keer op keer. Maar ze geloven me niet meer.

Rechts wakkert dit aan, links mompelt wat en zwijgt dan en het midden praat mee met rechts. Wat moet ik tegen jongeren zeggen om de moed erin te houden? Sta ik hierin alleen met medemoslims die al generaties in dit land leven of krijg ik steun van mijn mede-Nederlanders? Beste zwijgende meerderheid, zwijg niet en geef stem aan je onderbuikgevoel dat het niet deugt hoe de politiek omgaat met je buurvrouw, collega, klant, stads- of dorpsgenoot.

Meryem Kilic-Karaaslan, Amersfoort

Bron: Volkskrant 18 november 2024, <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/waarom-meten-we-met-twee-maten~b40943c9/>

Vorige week heb ik via *de Volkskrant* een noodkreet gedaan en de zwijgende meerderheid opgeroepen om stem te geven aan hun onderbuikgevoel over dat het niet deugt hoe onze politiek omgaat met moslims. [Mijn noodkreet is gehoord](#). Ik heb veel hartverwarmende reacties gehad. Wel vaak met de vraag: ik wil wel, maar hoe?

Een paar tips. Ik geloof in de grootsheid van kleine persoonlijke interacties. Onbekend maakt onbemind. We moeten elkaar beter kennen. Elk jaar organiseren moskeeën braderieën waar iedereen welkom is. Ga daarheen, geniet van het eten en de gezelligheid.

Zorg dat je hechter wordt met je collega met een biculturele achtergrond en als je wordt uitgenodigd voor een bruiloft of een henna-feest, ga! Trek je mooiste kleren aan, gooi die heupen los en dans de hele avond. Er komt toch duizend man, jij past er ook wel bij. Kinderen denken niet in religie of achtergronden, die vinden je leuk of stom. Nodig kinderen met diverse achtergronden als speelmaatje van je kind uit bij je thuis en stuur jouw kind ook naar hen. Samen spelen verbindt voor het leven. En neem een moslim mee naar de kerstnachtmis of een dienst in de synagoge. Ik wacht al jaren op een uitnodiging. Deel samen zingevende spirituele momenten.

Ik geloof erin dat wij en onze kinderen samen een mooie samenleving gaan creëren. Met geloven en dromen krijgen we hoop en dat is wat ons de energie geeft om samen te blijven werken aan een wij-samenleving in plaats van een wij-zij-samenleving.

Meryem Kilic-Karaaslan, Amersfoort

Bron: Volkskrant 29 november 2024,

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/ik-geloof-in-de-grootsheid-van-kleine-persoonlijke-interacties~b2868721/> (zelfde link als Conformisme)

DISCUSSIE-OPDRACHT (SAMEN MET EEN ANDERE LEERLING)

Eén van deze twee brieven is hoogstwaarschijnlijk met AI gemaakt, de andere niet.

Bespreek met je buur welke van de twee brieven met AI gemaakt is, en omcirkel brief 1 of brief 2.

Bespreek ook met je buur hoe je tot dat besluit bent gekomen. Als je het eens bent, vul dan allebei jullie uitleg op je eigen vel in. Je mag daarbij herformuleren, het hoeft niet letterlijk hetzelfde te zijn.

WELKE BRIEF IS DE AI BRIEF?

De brief die met AI gemaakt is, is brief:

1 2 <- omcirkel hier jullie keuze

Wij denken dat, want _____

NADENK-OPDRACHT (ALLEEN)

Wat vind jij ervan dat mensen AI-brieven naar de krant sturen? Waarom vind je dat?

Ik vind het _____ dat mensen brieven naar de krant sturen die met AI gemaakt zijn.

Dat vind ik omdat _____

NADENK-OPDRACHT

De redactie van de Volkskrant reageerde zelf ook op de ophef. Lees ook deze brief door.

TIJDENS HET LEZEN: WOORDENLIJST

Hou deze leeswijzer bij de hand. Zie je een woord dat je niet kent? Vul het in deze tabel in:

Woord	Context	Gokje naar betekenis

NA HET LEZEN: EENS EN ONEENS

Kies uit het stuk van Pieter Klok twee meningen uit, eentje waarmee je het eens bent, en eentje waarmee je het niet eens bent. Licht je mening hieronder toe.

Ik ben het **eens** met de opvatting dat _____

Dat vind ik omdat _____

Ik ben het **oneens** met de opvatting dat _____

Dat vind ik omdat _____

Op vrijdag stond er een opvallend [opiniestuk](#) in de krant van Peter Olsthoorn, trouw lezer en kritisch volger van *de Volkskrant*. Hij had achterhaald dat een ingezonden brief in de krant van vorige week zaterdag deels door AI was geschreven. Van dezelfde auteur hadden we in totaal vijf brieven geplaatst (en *NRC* acht).

Onderzoeksjournalist Olsthoorn had de resultaten van zijn onderzoek eerst aan ons voorgelegd. Aanvankelijk waren we bevreesd dat de brieven schrijver in werkelijkheid niet bestond, maar dat bleek gelukkig wél het geval.

Hoe erg is het dat lezers gebruikmaken van de modernste technieken om hun punt te maken?

Iedereen gebruikt vormen van kunstmatige intelligentie. Wij ook, de grammaticachecker bijvoorbeeld. We gebruiken AI ook om interviewopnamen uit te werken en binnenkort hopelijk ook om onze artikelen te laten voorlezen – de software die we op het oog hebben, spreekt ‘Xi’ nu nog uit als ‘Romeinse elf’, waardoor we wat vertraging hebben opgelopen.

Zodra onduidelijk is hoe AI tot antwoorden en oplossingen komt en waar de gebruikte informatie precies vandaan komt, kan ze niet worden gebruikt. De lezer moet erop kunnen vertrouwen dat de verslaggever zelf zijn onderzoek heeft gedaan én ook zelf aan het woord is. Zo hebben we dat ook vastgelegd in [ons protocol](#).

Moet dat ook voor de ingezonden brieven gelden? Een collega van DPG Media appte: ‘Ik zie het gebruik van AI eigenlijk als iets moois. Op dit moment kun je je mening alleen kwijt in de krant als je goed kunt schrijven. Dat kan misschien 10 procent van Nederland. Dankzij AI kunnen veel meer mensen hun gedachten fatsoenlijk op papier krijgen. Top toch?’

AI heeft inderdaad een emancipatoire werking voor iedereen die moeite heeft met schrijven. Dat is iets goeds. Voor de ontvanger van het bericht – of in dit geval de lezer van de krant – is het echter problematischer. De aantrekkingskracht van de ingezonden brieven is dat er echte mensen aan het woord zijn, het is een vorm van communicatie tussen *mensen*. Als de brieven door AI zijn geschreven, gaat een groot deel van die aantrekkingskracht verloren. Als AI wordt gebruikt voor een brief aan de Belastingdienst geldt dit bezwaar minder.

De lezer moet ervan uit kunnen gaan dat alle brieven op de opiniepagina's door echte mensen zijn geschreven. We zullen brieverschrijvers vanaf nu expliciet op het hart drukken om geen gebruik te maken van generatieve AI. We zullen er ook beter op letten bij de selectie van brieven en bij twijfel een softwareprogramma inzetten dat AI detecteert.

Honderd procent uitsluitel valt echter niet te geven. De detectiesoftware die onze AI-expert Laurens Verhagen gebruikte zag niets verdachts in bovenstaande brief. Het tegenovergestelde gebeurt ook: detectiesoftware bestempelde de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring uit 1776 als 'door AI gemaakt'.

We zijn dus vooral op onszelf aangewezen. De brief die Olsthoorn eruit pikte, rook heel erg naar AI: de teksten waren hoogdravender en pretentieuzer dan normaal. Hoe kun je AI herkennen, vroeg ik aan Verhagen. Wat voor karakter blijkt eruit? Er zit vaak een slijmerige en kwezelige toon in, concludeerden we, en het regent clichés.

AI verbaast ons bijna elke dag met een nieuwe doorbraak. Ondanks alle toepassingen blijft één ding hetzelfde: AI draait op waarschijnlijkheden. Ze zet de meest waarschijnlijke woord- en beeldcombinaties naast elkaar. Die methode levert verbluffende resultaten op. Maar het aantrekkelijke van de mens is nu juist het onwaarschijnlijke, het onverwachte, het niet-clichématige.

AI gaat een hoge vlucht nemen, zeker in de communicatie tussen instituten en mensen; in de krant die graag van mens tot mens met u spreekt, zullen we waarschijnlijk altijd terughoudend blijven.

Bron: Volkskrant 7 december 2024, <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/waarom-de-beste-lezersbrieven-nooit-met-ai-zullen-worden-geschreven~b292ac87/>

SCHRIJF-OPDRACHT

Schrijf nu zelf een brief naar de Volkskrant met jouw opinie over het gebruik van AI.

Kies zelf uit de basis of verdiepende versie van de opdracht. Je mag ze ook beide maken.

Basis

Schrijf een brief aan de Volkskrant over het gebruik van AI voor ingezonden stukken. Gebruik maximaal 1000 woorden en baseer je op jouw opvattingen tot nu toe. Volg deze stappen:

1. Begin met dit stramien:
 - a. Ik vind het gebruik van AI <hier jouw mening van pagina 7>.
 - b. Ik las een brief die door AI gemaakt was en dat vond ik <jouw mening van pagina 2>.
 - c. Heel anders ervoer ik een menselijke brief, die was namelijk <jouw mening van pagina 4>.
 - d. Redacteur Pieter Klok schreef een stuk over het gebruik van AI.
 - e. Ik ben het met hem eens dat <jouw 1^e mening van pagina 8>,
 - f. maar ik vind ook dat <jouw 2^e mening van pagina 8>.
2. Schrijf nu een pakkend einde waarin je je mening kort samenvat
3. Herlees nu je hele brief en herschrijf om het meer jouw eigen stem te geven.

Verdiepend

Schrijf een brief over de rol van AI in de samenleving in het algemeen. In de klas, voor daten, gamen, sporten of wat je maar wil. Kies zelf de vorm maar verwerk minstens een persoonlijke anekdote in je stuk. Gebruik maximaal 1000 woorden.